

THE BANGKOK RULES

THE UNITED NATIONS
RULES FOR THE TREATMENT OF WOMEN
PRISONERS AND NON-CUSTODIAL MEASURES
FOR WOMEN OFFENDERS

MGA TUNTUNIN NG NAGKAKAISANG MGA BANSA
PARA SA PAGTRATO SA MGA BABAENG PRESO
AT MGA DI-KUSTODYONG HAKBANG
PARA SA MGA BABAENG NAGKASÁLA

ICSI

THE PRESENT MOMENT IS CRUCIAL.
THE WORK TO BE DONE IS URGENT.

PHILSSA

PARTNERSHIP OF PHILIPPINE SUPPORT
SERVICE AGENCIES, INC.

SUPPORTED BY

THE BANGKOK RULES

THE UNITED NATIONS
RULES FOR THE TREATMENT OF WOMEN
PRISONERS AND NON-CUSTODIAL MEASURES
FOR WOMEN OFFENDERS

MGA TUNTUNIN NG NAGKAKAISANG MGA BANSA
PARA SA PAGRATO SA MGA BABAENG PRESO
AT MGA DI-KUSTODYONG HAKBANG
PARA SA MGA BABAENG NAGKASALA

WHAT ARE THE BANGKOK RULES?

Considering the increasing number of women and girls placed in custodial facilities like jails and prisons in many parts of the world, the United Nations adopted in December 2010 the Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-Custodial Measures for Women Offenders. Thailand led the promotion and reinforcement of this set of standards to the recognition of the UN, thus the alternate name Bangkok Rules.

With the aim of addressing gender-based discrimination in the criminal justice system, the 70 rules cover various concerns pertaining to the distinct needs and experiences of women in conflict with the law, specifically those who must stay in a jail during their trial or who have to serve their sentence in a prison. The rules aim to ensure that women receive humane treatment from the time of their admission to their reintegration to society. Moreover, the Bangkok Rules also advocate for the use of non-custodial alternatives to imprisonment that can be made available to women.

The provisions of the Bangkok Rules are divided into four main sections:

- **Section I (Rules 1-39)** provides detailed guidance for managing institutions and addressing issues such as those related to health care services, mental and reproductive health, safety and security, contact with children, and treatment of juvenile female prisoners.

- **Section II (Rules 40-56)** enumerates the rules to be observed for special categories of prisoners such as those serving their sentence, pregnant and breastfeeding mothers, minorities and indigenous peoples, and women awaiting trial.
- Under **Section III (Rules 57-66)** are the requirements for non-custodial measures or alternatives to imprisonment for women offenders with caring responsibilities or with substance abuse-related conditions best addressed through community-based interventions, for example.
- **Section IV (Rules 67-70)** emphasizes the importance of research, planning, evaluation, public awareness-raising and sharing of information in the development of effective and appropriate policies for female offenders.

The Bangkok Rules commit states, including the Philippines, to reduce the incarceration of women, and if they are already in prison, protect their rights and uphold their dignity.

ABOUT THIS PUBLICATION

This publication was produced under the Delivery of Women's Legal Literacy and Access to Justice Services in the Philippines Project of the Partnership of Philippine Support Service Agencies (PHILSSA), an implementing partner of UN Women.

The John J. Carroll Institute on Church and Social Issues (JCI) supervised the development of this publication. Multi-awarded author and poet, Roberto Añonuevo, translated the text into Filipino. All illustrations are by Queenie Anne Umadhay.

ANO ANG BANGKOK RULES?

Bilang pagsasaalang-alang sa dumaraming babaeng dinadala sa mga pasilidad na katulad ng mga piitan at bilangguan sa iba't ibang lugar sa mundo, pinagtibay ng United Nations noong Disyembre 2010 ang Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-Custodial Measures for Women Offenders. Pinangunahan ng Thailand ang pagtaguyod at pagpapalakas ng hanay ng mga pamantayang ito upang kilalanin ng UN, samakatuwid ang pagbansag dito bilang Bangkok Rules.

Sa layuning tugunan ang diskriminasyong nakabatay sa kasariang nagaganap sa loob ng pangkrimeng sistemang pangkatarungan, sumasaklaw ang 70 tuntunin sa mga pangangailangan at karanasang natatangi sa mga babaeng may suliranin sa batas, partikular na ang mga nakapiit na habang dinidinig ang kanilang kaso o pinagdudusahan na ang kanilang sentensya sa bilangguan. Nilalayon ng mga tuntuning ito na matanggap ng mga babae ang makataong pagtrato sa kanila mula sa kanilang pagpasok sa kulungan hanggang sa kanilang muling pagpaloob sa lipunan. Isinusulong din ng Bangkok Rules ang paggamit ng mga di-kustodyong hakbang o alternatibo sa pagkukulong na maaaring ipagkaloob sa mga babae.

Nahahati sa apat na pangunahing seksyon ang mga probisyon ng Bangkok Rules:

- Nagbibigay ang Seksyon I (Tuntunin 1-39) ng detalyadong gabay sa pamamahala ng mga koreksyunal na institusyon at sa pagtugon sa mga isyung may kaugnayan sa mga serbisyon pangkalusugan, kalusugan ng isip at pagbubuntis, kaligtasan at seguridad, pakikipag-ugnay sa mga anak, at pagtrato sa mga batang babaeng bilanggo.

- Inililista ng Seksyon II (Tuntunin 40-56) ang mga tuntuning dapat sundin para sa mga espesyal na kategorya ng mga bilanggo katulad ng mga pinagdurusahan na ang kanilang sentensya, mga nanay na buntis at nagpapasuso, mga minorya at lumad, at mga babaeng naghahintay ng pagdinig sa kanilang kaso.
- Nakapailalim sa Seksyon III (Tuntunin 57-66) ang mga kahingian para sa di-kustodyong hakbang o alternatibo sa pagkukulong. Ang mga ito ay para sa mga babaeng nagkasala sa batas at may mga inaalagaan o may kondisyon kaugnay sa pag-abuso sa ipinagbabawal na gamot, na pinakamabuting tugunan sa pamamagitan ng mga programang batay sa komunidad.
- Binibigyang-diin ng Seksyon IV (Tuntunin 67-70) ang halaga ng pananaliksik, pagpaplano, pagtatas, pagpapataas ng kamalayan ng publiko, at pagbabahagi ng impormasyon sa pagbubuo ng mga mabisat at angkop na mga patakaran para sa mga babaeng nagkakasala sa batas.

Inilalagak ng Bangkok Rules sa mga bansa, kabilang ang Pilipinas, ang pananagutang bawasan ang pagkakabilanggo ng mga babae, at, kung nasa bilangguan na sila, pangalagaan ang kanilang mga karapatan at itaguyod ang kanilang dignidad.

TUNGKOL SA PUBLIKASYONG ITO

Naisakatuparan ang publikasyong ito sa pamamagitan ng Delivery of Women's Legal Literacy and Access to Justice Services in the Philippines Project ng Partnership of Philippine Support Service Agencies (PHILSSA) na katuwang ng UN Women.

Pinangasiwaan ang pagbubuo nito ng John J. Carroll Institute on Church and Social Issues (ICSI). Isinalin ang teksto sa Filipino ng bantog na manunulat at makatang si Roberto Añonuevo. Ang mga likhang-sining ay gawa naman ni Queenie Anne Umadhay.

THE BANGKOK RULES

2 SECTION I
RULES OF GENERAL APPLICATION
MGA TUNTUNIN PARA SA
PANGKALAHATANG PAGPAPATUPAD

42 SECTION II
RULES APPLICABLE TO SPECIAL CATEGORIES
MGA TUNTUNING MAILALAPAT SA MGA
ESPESYAL NA KATEGORYA

60 SECTION III
NON-CUSTODIAL MEASURES
MGA DI-KUSTODYONG HAKBANG

70 SECTION IV
**RESEARCH, PLANNING, EVALUATION,
AND PUBLIC AWARENESS-RAISING**
PANANALIKSIK, PAGPAPLANO, PAGTATASA,
AT PAGPAPATAAS NG KAMALAYAN NG PUBLIKO

SECTION I

RULES OF GENERAL APPLICATION

MGA TUNTUNIN PARA
SA PANGKALAHATANG
PAGPAPATUPAD

1. BASIC PRINCIPLE BATAYANG PRINSIPIO

RULE 1

In order for the principle of non-discrimination embodied in rule 6 of the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners to be put into practice, account shall be taken of the distinctive needs of women prisoners in the application of the Rules. Providing for such needs in order to accomplish substantial gender equality shall not be regarded as discriminatory.

TUNTUNIN 1

Upang maisakatuparan ang prinsipyo ng walang diskriminasyon sa Tuntunin 6 ng Pamantayang Mga Minimum na Tuntunin sa Pagtrato sa mga Preso, itatalâ ang matitingkad na pangangailangan ng mga babaeng preso sa pagpapatupad ng Mga Tuntunin. Hindi ituturing na diskriminatoryo ang pagtugon sa gayong pangangailangan nang matamo ang mahalagang pagkaká pantây-pantây na pangkasarian.

2. ADMISSION PAGTANGGAP

RULE 2

- 1. Adequate attention shall be paid to the admission procedures for women and children, due to their particular vulnerability at this time. Newly arrived women prisoners shall be provided with facilities to contact their relatives; access to legal advice; information about prison rules and regulations, the prison regime and where to seek help when in need in a language that they understand; and, in the case of foreign nationals, access to consular representatives as well.**
- 2. Prior to or on admission, women with caretaking responsibilities for children shall be permitted to make arrangements for those children, including the possibility of a reasonable suspension of detention, taking into account the best interests of the children.**

TUNTUNIN 2

- 1. Pag-uukulan ng sapat na pansin ang mga pamamaraan sa pagtanggap ng mga babae at bata, dahil sa natatanging pagkalantad nila sa panganib sa panahong ito. Dapat paglaanan ng mga pasilidad ang mga bagong datíng na preso para matawagan ang kanilang mga kaanak; makakuha ng payong legal; mabatid ang impormasyon hinggil sa mga tuntunin at regulasyon sa bilangguan, ang pamamalakad sa bilangguan at kung saan**

makahihingi ng tulong kapag nangangailangan sa pamamagitan ng wikang nauunawaan nila; at, sa kaso ng mga banyagang mamamayan, magkaroon ng akses sa mga kinatawan ng konsulado.

- 2. Bago tanggapin, o sa mismong pagtanggap, ang mga babaeng may responsabilidad na pangalagaan ang mga anak ay pahihintulutang makipagkasundo para sa naturang mga bata, kabilang na ang posibilidad ng makatwirang suspensyon ng pagkakakulong, na isasaalang-alang ang pinakamabuting interes ng mga bata.**

3. REGISTER REHISTRO

RULE 3

1. The number and personal details of the children of a woman being admitted to prison shall be recorded at the time of admission. The records shall include, without prejudicing the rights of the mother, at least the names of the children, their ages and, if not accompanying the mother, their location and custody or guardianship status.
2. All information relating to the children's identity shall be kept confidential, and the use of such information shall always comply with the requirement to take into account the best interests of the children.

TUNTUNIN 3

1. Ang numero at ang mga pansariling detalye ng mga anak ng babaeng ipapasok sa bilangguan ay itatalâ sa panahon ng pagtanggap. Kabilang sa mga rekord, nang walang prehuwisyô sa mga karapatan ng ina, ang kahit man lang mga pangalan ng mga anak, edad nila at, kung hindi sinasamahan ang ina, ang kanilang lokasyon at kustodyo o estado ng pangangalaga.
2. Lahat ng impormasyon na kaugnay sa identidad ng mga anak ay pananatilihing kumpidensiyal, at ang paggamit sa gayong impormasyon ay dapat tumupad palagi sa kahingian upang maisaalang-alang ang pinakamahusay na interes ng mga bata.

4. ALLOCATION PAGLILIPAT

RULE 4

Women prisoners shall be allocated, to the extent possible, to prisons close to their home or place of social rehabilitation, taking account of their caretaking responsibilities, as well as the individual woman's preference and the availability of appropriate programs and services.

TUNTUNIN 4

Dapat ilipat ang mga babaeng preso, hangga't maaari, sa mga bilangguang malapit sa kanilang bahay o pook ng panlipunang rehabilitasyon, isasaalang-alang ang kanilang mga responsibilidad sa pangangalaga [ng anak], gayundin ang indibidwal na kagustuhan ng babae at ang pagkakaroon ng mga angkop na programa at serbisyo.

5. PERSONAL HYGIENE

PANSARILING KALINISAN

RULE 5

The accommodation of women prisoners shall have facilities and materials required to meet women's specific hygiene needs, including sanitary towels provided free of charge and a regular supply of water to be made available for the personal care of children and women, in particular women involved in cooking and those who are pregnant, breastfeeding, or menstruating.

TUNTUNIN 5

Ang akomodasyon ng mga babaeng preso ay dapat may mga pasilidad at materyales nang matamó ang mga tiyak na pangangailangang pangkalinisan, kabilang ang mga libreng pasadór at regular na suplay ng tubig na magagamit para sa pansariling pag-aalaga ng mga anak at babae, partikular na yaong sangkot sa pagluluto at ang mga buntis, nagpapasuso, o nirereglá.

6. HEALTH CARE SERVICES

MGA SERBISYO SA PANGANGALAGA NG KALUSUGAN

MEDICAL SCREENING ON ENTRY MEDIKONG PAG-ISKRIN PAGKAPASOK

RULE 6

The health screening of women prisoners shall include comprehensive screening to determine primary health care needs, and also shall determine:

- a. The presence of sexually transmitted diseases or blood-borne diseases; and, depending on risk factors, women prisoners may also be offered testing for HIV, with pre- and post-test counseling;
- b. Mental health care needs, including post-traumatic stress disorder and risk of suicide and self-harm;
- c. The reproductive health history of the woman prisoner, including current or recent pregnancies, childbirth and any related reproductive health issues;
- d. The existence of drug dependency;
- e. Sexual abuse and other forms of violence that may have been suffered prior to admission.

TUNTUNIN 6

Kabilang sa pangkalusugang pag-iskrin sa mga babaeng preso ang komprehensibong pag-iskrin upang matukoy ang mga pangunahing pangangailangan sa pangangalaga ng kalusugan, at dapat ding tukuyin:

- a. Kung may nakahaháwang sakit dulot ng pakikipagtalik o mga sakit na mula sa dugo; at depende sa mga delikadong sálik, ang mga babaeng preso ay maaaring payuhang magpasuri para sa HIV, na may pangunang pagsusuri at pagkatapos na pagsusuring pagpapayo;
- b. Ang mga pangangailangan sa pangangalagang pangkalusugan ng isipan, kabilang na ang pagkamaligálig (o pinsala sa isip sanhi ng nakaririnding karanasan) at panganib ng pagpapiwakal at pananakit sa sarili;
- c. Ang kasaysayan ng kalusugan sa pagbubuntis ng babaeng preso, kabilang ang kasalukuyan o nakaraang pagbubuntis, panganganak, at alinmang kaugnay na usapin hinggil sa pagbubuntis;
- d. Ang pag-iral ng pagkagumon sa droga;
- e. Abusong sexual at iba pang anyo ng karahanan na maaaring dinanas bago makulong.

RULE 7

1. If the existence of sexual abuse or other forms of violence before or during detention is diagnosed, the woman prisoner shall be informed of her right to seek recourse from judicial authorities. The woman prisoner should be fully informed of the procedures and steps involved. If the woman prisoner agrees to take legal action, appropriate staff shall be informed and immediately refer the case to the competent authority for investigation. Prison authorities shall help such women to access legal assistance.
2. Whether or not the woman chooses to take legal action, prison authorities shall endeavor to ensure that she has immediate access to specialized psychological support or counseling.
3. Specific measures shall be developed to avoid any form of retaliation against those making such reports or taking legal action.

TUNTUNIN 7

1. Kapag nasurì na may pang-aabusong sexual o ibang anyo ng karahasan bago o habang nasa detensiyon, ipababatid sa babaeng preso ang kaniyang karapatan na humingi ng tulong mula sa mga awtoridad ng hukuman. Dapat ganap na maipabatid sa babaeng preso ang mga pamamaraan at hakbang na isasagawa. Kapag pumayag ang babaeng preso na magsampa ng reklamo, ipababatid ito sa mga angkop na kawani at kagyat na ililipat ang kasó

sa kompetenteng awtoridad para mag-imbestiga. Dapat tulungan ng mga awtoridad sa bilangguan ang gayong mga babae na makahingi ng payo o representasyon mula sa abogado.

2. Piliin man o hindi piliin ng babaeng magsampa ng reklamo, dapat tiyakin ng mga awtoridad ng bilangguan na siya ay may kagyat na akses sa espesyalisadong sikolohikong suporta o pagpapayo.
3. Dapat linangin ang mga tiyak na hakbang nang maiwasan ang anumang anyo ng pagganti laban sa gumawa ng gayong ulat o nagsampa ng kasó.

RULE 8

The right of women prisoners to medical confidentiality, including specifically the right not to share information and not to undergo screening in relation to their reproductive health history, shall be respected at all times.

TUNTUNIN 8

Dapat igalang sa lahat ng panahon ang karapatan ng mga babaeng preso hinggil sa pagiging kumpidensiyal ng gamutan, kabilang ang tiyak na karapatan na huwag maibahagi ang impormasyon at tumangging sumailalim sa iskrining na kaugnay ng kanilang kasaysayang pangkalusungan sa pagbubuntis.

RULE 9

If the woman prisoner is accompanied by a child, that child shall also undergo health screening, preferably by a child health specialist, to determine any treatment and medical needs. Suitable health care, at least equivalent to that in the community, shall be provided.

TUNTUNIN 9

Kung ang babaeng preso ay may kasamang anak, ang naturang anak ay dapat sumailalim din sa pangkalusugang iskrining, na hangga't maaari'y mula sa espesyalista sa kalusugang pambata, upang matukoy ang anumang paggamot at iba pang pangangailangan medikal. Dapat ibigay sa kanya ang angkop na pangangalagang pangkalusungan, o kahit ang katumbas man lang nito sa komunidad.

GENDER-SPECIFIC HEALTH CARE BATAY-SA-PANGKASARIANG PANGANGALAGÀ SA KALUSUGAN

RULE 10

1. Gender-specific health care services at least equivalent to those available in the community shall be provided to women prisoners.
2. If a woman prisoner requests that she be examined or treated by a woman physician or nurse, a woman physician or nurse shall be made available, to the extent possible, except for situations requiring urgent medical intervention. If a male medical practitioner undertakes the examination contrary to the wishes of the woman prisoner, a woman staff member shall be present during the examination.

TUNTUNIN 10

1. Dapat ibigay sa mga babaeng preso ang batay sa pangkasariang pangangalaga ng kalusugan na katumbas man lamang sa matatamo sa komunidad.
2. Kapag hiniling ng babaeng preso na suriin siya o gamutin ng babaeng doktor o nars, ang babaeng doktor o nars ang dapat kunin, hangga't maaari, maliban sa mga sitwasyong nangangailangan ng kagyt na interbensiyong medikal. Kung ang lalaking mediko ang nagsagawa ng eksaminasyon na taliwas sa hiling ng babaeng preso, ang babaeng kawani ng kasapi ay dapat naroroon habang isinasagawa ang eksaminasyon.

RULE 11

1. Only medical staff shall be present during medical examinations unless the doctor is of the view that exceptional circumstances exist or the doctor requests a member of the prison staff to be present for security reasons or the woman prisoner specifically requests the presence of a member of staff as indicated in rule 10, paragraph 2, above.
2. If it is necessary for non medical prison staff to be present during medical examinations, such staff should be women and examinations shall be carried out in a manner that safeguards privacy, dignity and confidentiality.

TUNTUNIN 11

1. Tanging mga medikong kawani ang dapat naroroon habang nagsasagawa ng eksaminasyong medikal maliban kung sa pananaw ng doktor ay may pambihirang pangyayaring umiiral o hiniling ng doktor na dumalo ang isang kawani ng bilangguan para sa katwirang pangkaligtasan o ang babaeng preso ay may sadyang hiling na dumalo ang isang kasapi ng mga kawani, gaya sa isinaad sa tuntunin 10, talata 2, sa itaas.
2. Kung kinakailangang dumalo sa mga eksaminasyong medikal ang di-medikong kawani ng bilangguan, ang naturang mga kawani ay dapat babae at dapat isagawa ang eksaminasyon sa paraang mapangangalagaan ang pagkalígid, dignidad, at kumpidensiyalidad.

MENTAL HEALTH AND CARE KALUSUGAN NG ISIP AT PANGANGALAGA

RULE 12

Individualized, gender-sensitive, trauma-informed and comprehensive mental health care and rehabilitation programs shall be made available for women prisoners with mental health care needs in prison or in non-custodial settings.

TUNTUNIN 12

Dapat mabigyan ng mga programang pansarili, sensitibo-sa-kasarian, maláy-sa-trauma, at komprehensibong pangangalaga sa kalusugan ng isip ang mga babaeng preso na nangangailangang pangalagaan ang kalusugan ng isip habang nasa bilangguan o nasa kalagayang di-kustodyo.

RULE 13

Prison staff shall be made aware of times when women may feel particular distress, so as to be sensitive to their situation and ensure that the women are provided appropriate support.

TUNTUNIN 13

Dapat ipamálay sa mga kawani ng bilangguan na may panahong nakararamdam ng pagkabagábag o bigat ng kalooban ang mga babae, nang maging sensitibo sa kanilang kalagayan at matiyak na nabibigyan ng angkop na suporta ang mga babae.

HIV PREVENTION, TREATMENT, CARE, AND SUPPORT PAG-IWAS SA HIV, PAGGAMOT, PANGANGALAGÀ, AT SUPORTA SA MAY HIV

RULE 14

In developing responses to HIV/AIDS in penal institutions, programs and services shall be responsive to the specific needs of women, including prevention of mother-to-child transmission. In this context, prison authorities shall encourage and support the development of initiatives on HIV prevention, treatment and care, such as peer-based education.

TUNTUNIN 14

Sa paglinang ng mga tugon hinggil sa HIV/AIDS sa mga institusyon penal, ang mga programa at serbisyo ay dapat umayon sa mga tiyak na pangangailangan ng mga babae, kabilang na ang pag-iwas na maisalin ang virus mulang ina tungong anak. Sa ganitong konteksto, ang mga awtoridad ng bilangguan ay dapat hikayatin at tangkilikin ang pagpapaunlad ng mga inisyatiba sa pag-iwas, paggamot at pangangalaga hinggil sa HIV, gaya ng edukasyong nakabatay-sa-kasáma o kaedad.

SUBSTANCE ABUSE TREATMENT PROGRAMS MGA PROGRAMA SA PAGGAMOT SA PAGKAGUMON SA DROGA

RULE 15

Prison health services shall provide or facilitate specialized treatment programs designed for women substance abusers, taking into account prior victimization, the special needs of pregnant women and women with children, as well as their diverse cultural backgrounds.

TUNTUNIN 15

Ang mga serbisyon pangkalusugan sa bilangguan ay dapat maglaán o magbukás ng mga espesyalisadong gamutang programa na tugma sa mga babaeng gumón sa droga, isasaalang-alang ang mga naunang pagkabiktima, ang espesyal na pangangailangan ng mga buntis at ng mga babaeng may mga anak, gayundin ang iba-ibang sanligang pangkultura.

SUICIDE AND SELF-HARM PREVENTION

PAG-IWAS SA PAGPAPATIWAKAL AT PANANAKIT SA SARILI

RULE 16

Developing and implementing strategies, in consultation with mental health care and social welfare services, to prevent suicide and self-harm among women prisoners and providing appropriate, gender-specific and specialized support to those at risk shall be part of a comprehensive policy of mental health care in women's prisons.

TUNTUNIN 16

Dapat maging bahagi ng komprehensibong patakaran sa pangangalaga ng kalusugan ng isip doon sa mga bilangguan ng mga babae ang pagpapaunlad at pagpapatupad ng mga estratehiya, nang may pagsangguni sa mga serbisyo ukol sa pangangalaga ng kalusugan ng isip at panlipunang kapakanan, nang maiwasan ang pagpapatiwakal at pananakit sa sarili sa hanay ng mga babaeng preso, at nang makapaglaán ng mga angkop, batay-sa-kasarian, at espesyalisadong suporta sa mga nasa panganib.

PREVENTIVE HEALTH CARE SERVICES

MGA SERBISYO PARA MAKAIWAS SA SAKIT

RULE 17

Women prisoners shall receive education and information about preventive health care measures, including on HIV, sexually transmitted diseases, and other blood-borne diseases, as well as gender-specific health conditions.

TUNTUNIN 17

Dapat maturuan ang mga babaeng preso at mabigyan ng impormasyon hinggil sa mga hakbang sa pag-iwas sa mga sakít, kabilang na ang HIV, mga sakit na naisasalin sa pamamagitan ng pakikipagtalik, at iba pang sakít mula sa dugo, gayundin ang mga tiyak na pangkasariang kondisyon ng kalusugan.

RULE 18

Preventive health care measures of particular relevance to women, such as Papanicolaou tests and screening for breast and gynaecological cancer, shall be offered to women prisoners on an equal basis with women of the same age in the community.

TUNTUNIN 18

Ihahain sa mga babaeng preso sa pantay na paraan gaya sa iba pang babaeng kaedad sa komunidad ang mga hakbang sa pag-iwas sa sakit na may kaugnayan sa mga babae, gaya ng Papanicolaou tests [na sumusuri kung may namumuōng kanser sa bukánan lagusan ng sinapupunan o bituka] at iskrining kung may kanser sa súso o lagusan ng sinapupunan.

7. SAFETY AND SECURITY

KALIGTASAN AT SEGURIDAD

SEARCHES

MGA PAGSISIYASAT

RULE 19

Effective measures shall be taken to ensure that women prisoners' dignity and respect are protected during personal searches, which shall only be carried out by women staff who have been properly trained in appropriate searching methods and in accordance with established procedures.

TUNTUNIN 19

Dapat isakatuparan ang mga epektibong hakbang nang matiyak na protektado ang dangal at may paggalang sa mga babaeng preso habang may personal na pagsisiyasat, na dapat isagawa lamang ng mga babaeng kawani na maayos na sinanay sa angkop na mga pamamaraan ng pagsisiyasat at alinsunod sa mga naitatag nang pamamaraan.

RULE 20

Alternative screening methods, such as scans, shall be developed to replace strip searches and invasive body searches, in order to avoid the harmful psychological and possible physical impact of invasive body searches.

TUNTUNIN 20

Dapat paunlarin ang mga alternatibong metodo sa iskrining, gaya ng mga iskaner, nang mapalitan ang pagsisiyasat na pinaghuhubad ang pinaghihinalaang tao at ang marahas na pagkapâ sa katawan, nang maiwasan ang mapaminsalang sikolohiko at posibleng pisikal na epekto ng mapanakop na pagsisiyasat sa katawan.

RULE 21

Prison staff shall demonstrate competence, professionalism and sensitivity and shall preserve respect and dignity when searching both children in prison with their mother and children visiting prisoners.

TUNTUNIN 21

Dapat magpamalas ng kahusayan, propesyonalismo, at pagkasepsitibo ang mga kawani ng bilangguan, at panatilihin ang respeto at ang dignidad kapag nagsisiyasat sa kapuwa mga anak na kapiling ang kanilang ina sa bilangguan at mga anak na dumadalaw sa mga preso.

DISCIPLINE AND PUNISHMENT DISIPLINA AT KAPARUSAHAN

RULE 22

Punishment by close confinement or disciplinary segregation shall not be applied to pregnant women, women with infants, and breastfeeding mothers in prison.

TUNTUNIN 22

Ang parusang pagbartolina o pagdisiplinang may pagbubukod ay hindi dapat ipataw sa mga buntis, sa mga babaeng may kani-kaniyang sanggol, at sa nagpapasusong ina na nasa bilangguan.

RULE 23

Disciplinary sanctions for women prisoners shall not include a prohibition of family contact, especially with children.

TUNTUNIN 23

Hindi dapat ilahok sa mga parusa hinggil sa pagdidisiplina sa mga babaeng preso ang pagbabawal na makontak ang pamilya, lalo na ang mga anak.

INSTRUMENTS OF RESTRAINT MGA KAGAMITAN SA PAGSUPIL

RULE 24

Instruments of restraint shall never be used on women during labor, during birth, and immediately after birth.

TUNTUNIN 24

Hindi dapat gamitin sa mga babaeng nasa yugto ng panganganak o kapapanganak pa lámang ang mga kagamitan sa pagsupil.

INFORMATION TO AND COMPLAINTS BY PRISONERS; INSPECTIONS

IMPORMASYON SA AT REKLAMO NG MGA BILANGGO; MGA INSPEKSIYON

RULE 25

Women prisoners who report abuse shall be provided immediate protection, support and counseling, and their claims shall be investigated by competent and independent authorities, with full respect for the principle of confidentiality. Protection measures shall take into account specifically the risks of retaliation.

Women prisoners who have been subjected to sexual abuse, and especially those who have become pregnant as a result, shall receive appropriate medical advice and counseling and shall be provided with the requisite physical and mental health care, support, and legal aid.

In order to monitor the conditions of detention and treatment of women prisoners, inspectorates, visiting or monitoring boards or supervisory bodies shall include women members.

TUNTUNIN 25

Ang mga babaeng preso na nag-ulat ng pang-aabuso ay dapat bigyan ng kagyat na proteksyon, suporta, at payo, at ang kanilang mga sinabi ay dapat imbestigahan ng kompetente at indipendiyenteng awtoridad, na may lubos na paggalang sa prinsipyong kumpidensiyalidad. Dapat isaalang-alang ang mga hakbang na proteksyon, lalo kung may panganib ng pagganti.

Ang mga babaeng preso na dumanas ng pang-aabusong sexual, at lalo yaong nabuntis pagkaraan ng pangyayari, ay dapat tumanggap ng angkop na payong medikal at pagpapayo at dapat bigyan ng mga kinakailangang pisikal at pangkaisipang pangangalaga, suporta, at tulong ng abogado.

Upang masubaybayan ang kalagayan sa detensyon at pagtrato sa mga babaeng preso, ang mga tanggapan ng inspektor, dumadalaw o kalupunan sa pagsubaybay, o lawas tagapangasiwa ay dapat maglahok ng mga kasaping babae.

8. CONTACT WITH THE OUTSIDE WORLD

UGNAYAN SA LABAS NG BILANGGUAN

RULE 26

Women prisoners' contact with their families, including their children, and their children's guardians and legal representatives shall be encouraged and facilitated by all reasonable means. Where possible, measures shall be taken to counterbalance disadvantages faced by women detained in institutions located far from their homes.

TUNTUNIN 26

Ang pakikipag-ugnay ng mga babaeng preso sa kani-kanyang pamilya, kabilang ang mga anak nila at tagapangalaga ng mga bata, at sa mga kumakatawang abogado ay dapat hikayatin at padalin sa pamamagitan ng lahat ng makatirang pamamaraan. Hangga't posible, dapat magsagawa ng mga hakbang nang masalungat ang mga desbentaha na kinakaharap ng mga babaeng detenido sa mga institusyon malayo sa kani-kanyang tirahan.

RULE 27

Where conjugal visits are allowed, women prisoners shall be able to exercise this right on an equal basis with men.

TUNTUNIN 27

Kung pinahihintulutan ang mga pagdalaw para sa mag-asawa, dapat makamit din ng mga babaeng preso ang ganitong karapatan na kapantay sa ibinibigay sa mga lalaki.

RULE 28

Visits involving children shall take place in an environment that is conducive to a positive visiting experience, including with regard to staff attitudes, and shall allow open contact between mother and child. Visits involving extended contact with children should be encouraged, where possible.

TUNTUNIN 28

Ang mga pagdalaw na sangkot ang mga anak ay dapat maganap sa kaligirang kaaya-aya ang positibong karanasan sa pagdalaw, kabilang na ang hinggil sa mga asal ng kawani, at dapat pahintulutan ang bukás na pakikipag-ugnayan ng ina at anak. Dapat hikayatin, hangga't maaari, ang mga pagdalaw na may kaugnayan sa pinahabang pakikipag-ugnayan sa mga anak.

9. INSTITUTIONAL PERSONNEL AND TRAINING

MGA TAUHAN NG INSTITUSYON AT PAGSASANAY

RULE 29

Capacity-building for staff employed in women's prisons shall enable them to address the special social reintegration requirements of women prisoners and manage safe and rehabilitative facilities. Capacity-building measures for women staff shall also include access to senior positions with key responsibility for the development of policies and strategies relating to the treatment and care of women prisoners.

TUNTUNIN 29

Ang pagpapaunlad sa kakayahan ng mga kawani sa mga bilangguan ng mga babae ay dapat makatulong para mapagtuoan nila ang mga espesyal na kahinginan sa muling pagpalooob sa lipunan ng mga babaeng preso at mapangasiwaan ang ligtas at nakagagaling na pasilidad. Ang mga hakbang sa pagpapaunlad ng kakayahan para sa mga kawaning babae ay dapat ilahok din ang akses sa mga posisyon ng nakatataas na may mahahalagang responsibilidad para sa pagpapaunlad ng mga patakaran at estratehiya na kaugnay sa pagtrato at pangangalaga sa mga babaeng preso.

RULE 30

There shall be a clear and sustained commitment at the managerial level in prison administrations to prevent and address gender-based discrimination against women staff.

TUNTUNIN 30

Dapat magkaroon ng malinaw at patuluyang pagtataya sa antas tagapamahala sa mga administrasyon ng bilangguan nang maiwasan at matugon ang batay-sa-kasariang diskriminasyon laban sa mga babaeng kawani.

RULE 31

Clear policies and regulations on the conduct of prison staff aimed at providing maximum protection for women prisoners from any gender-based physical or verbal violence, abuse and sexual harassment shall be developed and implemented.

TUNTUNIN 31

Dapat bumuo at magsagawa ng malilinaw na patakaran at regulasyon sa pamamahala ng mga kawani ng bilangguan na nakatuon sa paglalaan ng sukdulang proteksyon para sa mga babaeng preso mula sa anumang batay-sa-kasariang pisikal o pasalitang pang-aabuso at sexual na pandarahas.

RULE 32

Women prison staff shall receive equal access to training as male staff, and all staff involved in the management of women's prisons shall receive training on gender sensitivity and prohibition of discrimination and sexual harassment.

TUNTUNIN 32

Ang mga babaeng kawani sa bilangguan ay dapat tumanggap ng katumbas na akses sa pagsasanay gaya ng natatanggap ng mga lalaking kawani, at lahat ng sangkot na kawani sa pamamahala ng mga bilangguan ng mga babae ay dapat tumanggap ng pagsasanay hinggil sa pagiging sensitibo sa kasarian at sexual na pandarahas.

RULE 33

1. All staff assigned to work with women prisoners shall receive training relating to the gender-specific needs and human rights of women prisoners.
2. Basic training shall be provided for prison staff working in women's prisons on the main issues relating to women's health, in addition to first aid and basic medicine.
3. Where children are allowed to stay with their mothers in prison, awareness-raising on child development and basic training on the health care of children shall also be provided to prison staff, in order for them to respond appropriately in times of need and emergencies.

TUNTUNIN 33

1. Lahat ng kawani ng bilangguan na nakatalaga para magtrabaho sa piling ng mga babaeng preso ay dapat tumanggap ng pagsasanay na may kaugnayan sa mga pangangailangan batay-sa-kasarian at karapatang pantao ng mga babaeng preso.
2. Dapat bigyan ng batayang pagsasanay ang mga kawani ng bilangguan na nagtrabaho sa mga bilangguan ng mga babae nang may tuon sa mga pangunahing usaping kaugnayan sa kalusugan ng mga babae, bukod pa sa pangunang lunas at batayang gamot.
3. Kapag pinapayagan ang mga anak na makapiling ang kani-kanilang ina sa bilangguan, ang pagpapataas ng kamalayan sa pag-aaruga ng anak at batayang pagsasanay sa pangangalaga

ng kalusugan ng mga bata ay dapat maibigay din sa panig ng mga kawani ng bilangguan upang makatugon sila nang angkop sa panahon ng pangangailangan at biglang kagipitan.

RULE 34

Capacity-building programs on HIV shall be included as part of the regular training curricula of prison staff. In addition to HIV/AIDS prevention, treatment, care and support, issues such as gender and human rights, with a particular focus on their link to HIV, stigma, and discrimination, shall also be part of the curriculum.

TUNTUNIN 34

Dapat ilahok bilang bahagi ng kurikula sa regular na pagsasanay ng mga kawani ng bilangguan ang mga programa sa pagtaguyod ng kakayahang hinggil sa HIV. Bukod sa pag-iwas, paggamot, pangangalaga at suporta na may kaugnayan sa HIV/AIDS, ang mga usapin gaya sa pangkasarian at karapatang pantao, na may partikular na tuon sa kaugnayan nito sa HIV, batik, at diskriminasyon, ay dapat maging bahagi rin ng kurikulum.

RULE 35

Prison staff shall be trained to detect mental health care needs and risk of self-harm and suicide among women prisoners and to offer assistance by providing support and referring such cases to specialists.

TUNTUNIN 35

Dapat sanayin ang mga kawani ng bilangguan nang matukoy ang mga pangangailangan sa pangangalaga ng kalusugan ng isip at ang panganib ng pananakit sa sarili at pagpapatiwakal sa hanay ng mga babaeng preso, at makapaghain ng tulong sa pamamagitan ng pagsuporta at paglilipat ng gayong mga kasu at mga espesyalista.

10. JUVENILE FEMALE PRISONERS

MGA KABATAANG BABAENG PRESO

RULE 36

Prison authorities shall put in place measures to meet the protection needs of juvenile female prisoners.

TUNTUNIN 36

Dapat gumawa ng mga hakbang ang mga awtoridad ng bilangguan upang matamo ang mga kinakailangang proteksyon ng mga kabataang babaeng preso.

RULE 37

Juvenile female prisoners shall have equal access to education and vocational training that are available to juvenile male prisoners.

TUNTUNIN 37

Ang mga kabataang babaeng preso ay dapat magkaroon ng parehong akses sa edukasyon at pagsasanay na bokasyonal na pawang ibinibigay sa mga kabataang lalaking preso.

RULE 38

Juvenile female prisoners shall have access to age-and gender-specific programs and services, such as counselling for sexual abuse or violence. They shall receive education on women's health care and have regular access to gynecologists, similar to adult female prisoners.

TUNTUNIN 38

Ang mga kabataang babaeng preso ay dapat magkaroon ng akses sa mga programa at serbisyo alinsunod sa edad at batay sa tiyak na kasarian, gaya ng pagpapayo na may kaugnayan sa pang-aabusong sexual o karahanan. Dapat silang tumanggap ng edukasyon hinggil sa panga-ngalagang pangkalusugan ng mga babae at magkaroon ng regular na akses sa mga hinekólogo, na kahawig sa natatanggap ng mga tigulang na babaeng preso.

RULE 39

Pregnant juvenile female prisoners shall receive support and medical care equivalent to that provided for adult female prisoners. Their health shall be monitored by a medical specialist, taking account of the fact that they may be at greater risk of health complications during pregnancy due to their age.

TUNTUNIN 39

Ang mga kabataang presong buntis ay dapat tumanggap ng suporta at pangangalagang medikal na katumbas na ibinibigay sa mga tigulang na babaeng preso. Ang kanilang kalusugan ay dapat subaybayan ng mga espesyalistang mediko, na isinasaalang-alang ang mga komplikasyon habang nagbubuntis sanhi ng kanilang edad.

SECTION II

RULES APPLICABLE TO SPECIAL CATEGORIES

MGA TUNTUNING
MAILALAPAT SA MGA
ESPESYAL NA KATEGORYA

A. PRISONERS UNDER SENTENCE

MGA PRESONG HINATULAN

1. CLASSIFICATION AND INDIVIDUALIZATION

PAG-UURI AT
INDIBIDWALISASYON

RULE 40

Prison administrators shall develop and implement classification methods addressing the gender-specific needs and circumstances of women prisoners to ensure appropriate and individualized planning and implementation towards those prisoners' early rehabilitation, treatment and reintegration into society.

TUNTUNIN 40

Ang mga administrador ng mga bilangguan ay dapat bumuo at magpatupad ng mga metodo ng pag-uuri na tumutugon sa mga tiyak na pangkasariang pangangailangan at kalagayan ng mga babaeng preso nang matiyak ang angkop at indibidwalisadong pagpaplano at pagsasakatuparan tungo sa maagang rehabilitasyon, paglunas, at muling paglahok sa lipunan.

RULE 41

The gender-sensitive risk assessment and classification of prisoners shall:

- a. Take into account the generally lower risk posed by women prisoners to others, as well as the particularly harmful effects that high security measures and increased levels of isolation can have on women prisoners;
- b. Enable essential information about women's backgrounds, such as violence they may have experienced, history of mental disability and substance abuse, as well as parental and other caretaking responsibilities, to be taken into account in the allocation and sentence planning process;
- c. Ensure that women's sentence plans include rehabilitative programs and services that match their gender-specific needs;
- d. Ensure that those with mental health care needs are housed in accommodation, which is not restrictive, and at the lowest possible security level, and receive appropriate treatment, rather than being placed in higher security level facilities solely due to their mental health problems.

TUNTUNIN 41

Ang sensitibo sa pangkasariang panganib na pagtataya at pag-uuri ng mga preso ay dapat:

- a. Isaalang-alang ang pangkalahatang mababang panganib na naidulot ng mga babaeng preso sa iba pang preso, gayundin ang mapaminsalang epekto ng mahihigpit na seguridad na hakbang at pinaigting na antas ng pagbubukod na maidudulot sa mga babaeng preso;
- b. Isaalang-alang sa alokasyon at proseso sa pagpaplano sa sentensiya ang paggamit ng mahahalagang impormasyon hinggil sa sanligan ng mga babae, gaya ng karahasang maaaring naranasan nila, ang kasaysayan ng pinsalang pangkaisipan at pag-abuso sa droga, gayundin ang mga responsabilidad ng magulang at iba pang pangangalaga;
- c. Tiyaking ang mga plano sa sentensiya sa mga babae ay kabilang ang mga programa at serbisyon pangrehabilitasyon na akma sa mga tiyak na pangkasariang pangangailangan.
- d. Tiyaking ang mga tao na may pangangailangang pangalagaan ang kalusugan ng isip ay nakatira sa akomodasyong hindi nakasisikil, at nasa pinakamababang antas ng seguridad na maipapataw, at tumatanggap ng angkop na trato, imbes na ilagak sa mataas na antas ng seguridad, dahil lamang sa kanilang mga problema sa kalusugan ng isip.

2. PRISON REGIME

PAMAMAHALA SA BILANGGUAN

RULE 42

1. Women prisoners shall have access to a balanced and comprehensive program of activities which take account of gender-appropriate needs.
2. The regime of the prison shall be flexible enough to respond to the needs of pregnant women, nursing mothers, and women with children. Childcare facilities or arrangements shall be provided in prisons in order to enable women prisoners to participate in prison activities.
3. Particular efforts shall be made to provide appropriate programs for pregnant women, nursing mothers, and women with children in prison.
4. Particular efforts shall be made to provide appropriate services for women prisoners who have psychosocial support needs, especially those who have been subjected to physical, mental, or sexual abuse.

TUNTUNIN 42

1. Ang mga babaeng preso ay dapat magkaroon ng akses sa balanse at komprehensibong programa ng mga aktibidad na nagsasaalang-alang sa angkop sa pangkasariang pangangailangan.

2. Ang pamamahala ng bilangguan ay dapat madaling baguhin nang makatugon sa mga pangangailangan ng mga buntis, nagpapasusong ina, at babaeng may mga anak. Dapat mabigyan ng mga pasilidad sa pangangalaga ng bata o paghahanda para sa gayon ang mga bilangguan nang makalahok ang mga babaeng preso sa mga aktibidad sa bilangguan.
3. Dapat gawin ang mga partikular na pagsisikap upang makapagbigay ng mga angkop na programa para sa mga buntis, nagpapasusong ina, at iba pang babaeng may mga anak sa bilangguan.
4. Dapat gawin ang mga partikular na pagsisikap upang makapagbigay ng mga angkop na serbisyo sa mga babaeng preso na nangangailangan ng sikososyal na suporta, lalo na yaong dumanas ng pisikal, mental, o sexual na pang-aabuso.

SOCIAL RELATIONS AND AFTERCARE

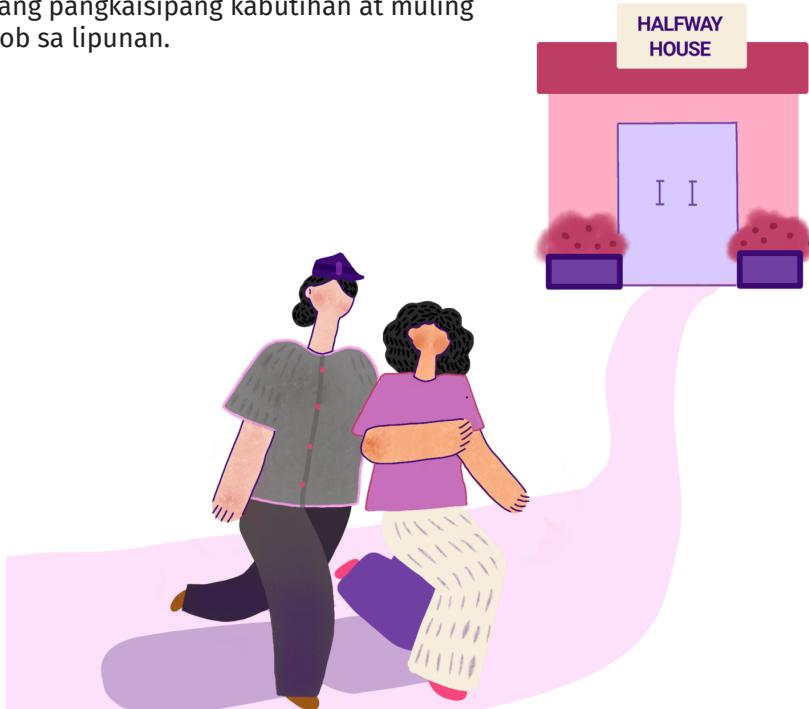
PANLIPUNANG UGNAYAN AT PANGANGALAGA PAGKALAYA

RULE 43

Prison authorities shall encourage and, where possible, also facilitate visits to women prisoners as an important prerequisite to ensuring their mental well-being and social reintegration.

TUNTUNIN 43

Dapat hikayatin at, hangga't maaari, gawing mas madali ng mga awtoridad ng bilangguan ang mga pagdalaw sa mga babaeng preso bilang mahalagang pangunang kahinginan sa pagtitiyak ng kanilang pangkaisipang kabutihan at muling pagpalooob sa lipunan.

RULE 44

In view of women prisoners' disproportionate experience of domestic violence, they shall be properly consulted as to who, including which family members, is allowed to visit them.

TUNTUNIN 44

Dahil sa malubhang pagdanas ng karahasan sa tahanan ng mga babaeng preso, sila ay dapat sapat na sinasangguni kung sino-sino, kabilang na ang mga kasapi ng pamilya, ang papahintulutang dumalaw sa kanila.

RULE 45

Prison authorities shall utilize options such as home leave, open prisons, halfway houses and community-based programs and services to the maximum possible extent for women prisoners, to ease their transition from prison to liberty, to reduce stigma and to re-establish their contact with their families at the earliest possible stage.

TUNTUNIN 45

Ang mga awtoridad ng bilangguan ay dapat gamitin ang mga mapagpipilian, gaya ng paglibang pantahanan, bukás na bilangguan, himpilang bahay at batay sa komunidad na mga programa at serbisyo hanggang sukdulang posible para sa mga babaeng preso, upang mapagaan ang kanilang paglilipat mulang bilangguan hanggang paglaya, nang maibsan ang batik at muling maitatag ang kanilang pakikipag-ugnayan sa kanilang mga pamilya sa pinakamaagang posibleng yugto.

RULE 46

Prison authorities, in cooperation with probation and/or social welfare services, local community groups and non-governmental organizations, shall design and implement comprehensive pre- and post-release reintegration programs which take into account the gender-specific needs of women.

TUNTUNIN 46

Ang mga awtoridad ng bilangguan—sa pakikipagtulungan sa probasyon at/o panlipunang kapakanang serbisyo, lokal na grupong pampamayanan at di-gobyernong organisasyon—ay dapat magbalangkas at magsakatuparan ng malawakang programa bago at makaraang lumaya tungo sa muling pagpaloob sa lipunan, na nagsasaalang-alang sa mga tiyak na pangkasariang pangangailangan ng mga babae.

RULE 47

Additional support following release shall be provided to released women prisoners who need psychological, medical, legal, and practical help to ensure their successful social reintegration, in cooperation with services in the community.

TUNTUNIN 47

Dapat bigyan ng karagdagang suporta makaraang palayain ang mga pinalayang babaeng preso na nangangailangan ng sikolohiko, medikal, legal, at praktikal na tulong nang matiyak ang kanilang matagumpay na muling pagpaloob sa lipunan, sa pakikipagtulungan sa mga serbisyo sa komunidad.

3. PREGNANT WOMEN, BREASTFEEDING MOTHERS AND MOTHERS WITH CHILDREN IN PRISON

MGA BUNTIS, NAGPAPASÚSONG
INA, AT INANG KAPILING ANG
MGA ANAK SA BILANGGUAN

RULE 48

1. Pregnant or breastfeeding women prisoners shall receive advice on their health and diet under a program to be drawn up and monitored by a qualified health practitioner. Adequate and timely food, a healthy environment and regular exercise opportunities shall be provided free of charge for pregnant women, babies, children, and breastfeeding mothers.
2. Women prisoners shall not be discouraged from breastfeeding their children, unless there are specific health reasons to do so.
3. The medical and nutritional needs of women prisoners who have recently given birth, but whose babies are not with them in prison, shall be included in treatment programs.

TUNTUNIN 48

1. Ang mga buntis o nagpapasúsong babaeng preso ay dapat tumanggap ng payo sa kanilang kalusugan at diet sa ilalim ng programang babalangkasin at susubaybayan ng kalipikado sa propesyong pangkalusugan. Sapat at napapanahong pagkain, malusog na kalgiran at oportunidad sa regular na ehersisyong dapat maibigay nang libre para sa mga buntis, sanggol, bata, at nagpapasúsong ina.
2. Ang mga babaeng preso ay hindi dapat pahinain ang loob na magpasuso sa kanilang mga anak, maliban kung may tiyak na katwirang pangkalusugan sa pagsasagawa nito.
3. Ang mga medikal at pangnutrisyon pangangailangan ng mga babaeng preso na nanganak kamakailan lamang, ngunit ang kanilang mga sanggol ay wala sa piling nila doon sa bilangguan, ay dapat mailahok sa mga programa ng paglunas.

RULE 49

Decisions to allow children to stay with their mothers in prison shall be based on the best interests of the children. Children in prison with their mothers shall never be treated as prisoners.

TUNTUNIN 49

Dapat nakabatay sa pinakamabuting interes ng mga bata ang mga pasiya na payagan ang mga batang makapiling ang kanilang mga ina doon sa bilangguan. Hindi dapat ituring bilang preso ang mga bata na kapiling ang kanilang mga ina sa bilangguan.

RULE 50

Women prisoners whose children are in prison with them shall be provided with the maximum possible opportunities to spend time with their children.

TUNTUNIN 50

Ang mga babaeng preso na kapiling ang mga anak sa bilangguan ay dapat mabigyan ng sukdulang posibleng oportunidad na makapaglaan ng panahon sa kanilang mga anak.

RULE 51

1. Children living with their mothers in prison shall be provided with ongoing health care services and their development shall be monitored by specialists, in collaboration with community health services.
2. The environment provided for such children's upbringing shall be as close as possible to that of a child outside prison

TUNTUNIN 51

1. Ang mga batang namumuhay sa piling ng kani-kanilang ina sa bilangguan ay dapat mabigyan ng mga patuluyang pangangalagang pangkalusugang serbisyo at ang kanilang paglaki ay dapat sinusubaybayan ng mga espesyalista, sa pakikipagtulungan sa mga pangkalusugang serbisyo ng pamayanan.
2. Ang kaligirang ilalaan sa gayong pagpapalaki ng mga bata ay hindi dapat nalalayo sa paraan ng pagpapalaki sa batang nasa labas ng bilangguan.

RULE 52

1. Decisions as to when a child is to be separated from its mother shall be based on individual assessments and the best interests of the child within the scope of relevant national laws.
2. The removal of the child from prison shall be undertaken with sensitivity, only when alternative

care arrangements for the child have been identified and, in the case of foreign national prisoners, in consultation with consular officials.

3. After children are separated from their mothers and placed with family or relatives or in other alternative care, women prisoners shall be given the maximum possible opportunity and facilities to meet with their children, when it is in the best interests of the children and when public safety is not compromised.

TUNTUNIN 52

1. Ang mga pagpapasiya kung kailan ibubukod ang anak sa kaniyang ina ay dapat nakabatay sa indibidwal na pagtataya at sa pinakamabuting interes ng bata sa loob ng saklaw ng mga kaugnay na pambansang batas.
2. Ang pag-aalis ng bata mula sa bilangguan ay dapat isagawa nang may malalim na pagdama, makaraang matukoy ang mga alternatibong pangangalagang napagkasunduan at, sa kaso ng mga banyagang mamamayang preso, sa pakikipagkonsulta sa mga opisyal ng konsulado.
3. Makaraang maibukod ang mga bata sa kani-kanilang ina at mailipat sa pamilya o kamaganak o sa iba pang alternatibong pangangalaga, ang mga babaeng preso ay dapat mabigyan ng sukdulang posibleng oportunidad at pasilidad upang makapiling ang kanilang mga anak, kung iyon ay para sa pinakamabuting interes ng mga bata at kung hindi malalagay sa alanganin ang publikong kaligtasan.

4. FOREIGN NATIONALS

MGA BANYAGANG MAMAMAYAN

RULE 53

1. Where relevant bilateral or multilateral agreements are in place, the transfer of non-resident foreign national women prisoners to their home country, especially if they have children in their home country, shall be considered as early as possible during their imprisonment, following the application or informed consent of the woman concerned.
2. Where a child living with a non-resident foreign national woman prisoner is to be removed from prison, consideration should be given to relocation of the child to its home country, taking into account the best interests of the child and in consultation with the mother.

TUNTUNIN 53

1. Kapag umiiral ang kaugnay na bilateral o multilateral na kasunduan, ang paglilipat ng mga di-residenteng banyagang babaeng preso doon sa kanilang pinagmulang bansa, lalo na kung may mga anak sila sa nasabing bansa, ay dapat isaalang-alang hangga't maaga habang nakakulong sila, na sumusunod sa aplikasyon o maláy na pahintulot ng babaeng sangkot.
2. Kung ang anak na namumuhay sa piling ng di-residenteng banyagang mamamayan ay aalisin sa bilangguan, dapat bigyan ng konsiderasyon ang relokasyon ng bata sa bansang pinagmulan, at isasaalang-alang ang pinakamabuting interes ng bata nang may pagsangguni sa ina.

5. MINORITIES AND INDIGENOUS PEOPLES

MGA MINORYA AT LUMAD

RULE 54

Prison authorities shall recognize that women prisoners from different religious and cultural backgrounds have distinctive needs and may face multiple forms of discrimination in their access to gender and culture relevant programs and services. Accordingly, prison authorities shall provide comprehensive programs and services that address these needs, in consultation with women prisoners themselves and the relevant groups.

TUNTUNIN 54

Dapat kilalanin ng mga awtoridad ng bilangguan na ang mga babaeng presong mula sa iba't ibang sanligang panrelihiyon at pangkultura ay may natatanging pangangailangan at maaaring humarap sa samot na anyo ng diskriminasyon sa pagtatamo ng mga programa at serbisyo ng nakabatay-sa-kasarian at kultura. Kaugnay nito, dapat magbigay ang mga awtoridad ng bilangguan ng komprehensibong programa at serbisyo na makatutugon sa nasabing pangangailangan, sa pakikipag-ugnayan sa mga babaeng preso at ibang kaugnay na grupo.

RULE 55

Pre- and post-release services shall be reviewed to ensure that they are appropriate and accessible to indigenous women prisoners and to women prisoners from ethnic and racial groups, in consultation with the relevant groups.

TUNTUNIN 55

Dapat repasuhin ang mga serbisyo bago magpalaya at pagkaraang magpalaya nang matiyak na angkop at matatamo yaon ng mga babaeng preso, at ng mga babaeng preso mula sa mga pangkat etniko at pangkat lahi, sa pakikipagsangguni sa mga kaugnay na pangkat.

B. PRISONERS UNDER ARREST OR AWAITING TRIAL

MGA PRESONG INARESTO O NAGHIHINTAY NG PAGDINIG

RULE 56

The particular risk of abuse that women face in pretrial detention shall be recognized by relevant authorities, which shall adopt appropriate measures in policies and practice to guarantee such women's safety at this time. (See also rule 58 below, with regard to alternatives to pretrial detention.)

TUNTUNIN 56

Dapat kilalanin ng mga kaugnay na awtoridad ang partikular na panganib ng pang-aabusu na kinakaharap ng mga babaeng detenido bago pa dinggin ang kaso sa hukuman, at dapat pagtibayin ang mga angkop na hakbang ukol sa mga patakaran at kalakaran nang matiyak ang kaligtasan ng mga babae sa panahong ito. (Tingnan din ang tuntunin 58 sa ibaba, hinggil sa mga alternatibo sa detensyon bago dinggin ang kaso.)

SECTION III

NON-CUSTODIAL MEASURES

MGA DI-KUSTODYONG HAKBANG

RULE 57

The provisions of the Tokyo Rules shall guide the development and implementation of appropriate responses to women offenders. Gender-specific options for diversionary measures and pretrial and sentencing alternatives shall be developed within Member States' legal systems, taking account of the history of victimization of many women offenders and their caretaking responsibilities.

TUNTUNIN 57

Ang mga probisyon ng Tokyo Rules ang magiging patnubay sa paglinang at pagsasakatuparan ng mga angkop na tugon sa mga babaeng nagkasala. Ang mga opsiyong batay sa pangkasarian para sa mga hakbang na palihis at mga alternatibo bago simulan ang formal na paglilitis at paghatol ay dapat buoin sa loob ng mga sistemang pambatas ng mga Kasaping Estado, na isinasaalang-alang ang kasaysayan ng pagiging biktima ng maraming babaeng maysala at ang kanilang mga responsabilidad na mangalaga.

RULE 58

Taking into account the provisions of rule 2.3 of the Tokyo Rules, women offenders shall not be separated from their families and communities without due consideration being given to their backgrounds and family ties. Alternative ways of managing women who commit offenses, such as diversionary measures and pretrial and sentencing alternatives, shall be implemented wherever appropriate and possible.

TUNTUNIN 58

Sa pagsasaalang-alang ng mga probisyon ng Tuntunin 2.3 ng Tokyo Rules, ang mga babaeng nagkasala ay hindi dapat ihiwalay sa kanilang mga pamilya at komunidad nang walang konsiderasyong ibinibigay sa kanilang mga sanlibtan at relasyong pampamilya. Ang mga alternatibong paraan sa pamamahala sa mga babaeng nagkasala, gaya ng mga palihis na hakbang at alternatibo bago simulan ang pormal na paglilitis at paghatol, ay dapat ipatupad hangga't naaangkop at posible.

RULE 59

Generally, non-custodial means of protection, for example in shelters managed by independent bodies, non-governmental organizations or other community services, shall be used to protect women who need such protection. Temporary measures involving custody to protect a woman shall only be applied when necessary and expressly requested by the woman concerned and shall in all cases be supervised by judicial or other competent authorities. Such protective measures shall not be continued against the will of the woman concerned.

TUNTUNIN 59

Sa pangkalahatan, ang di-kustodyong pamamaraan ng proteksyon, halimbawa sa mga tirahan na pinangangasiwaan ng mga independiyenteng lówas, di-gobyernong organisasyon o iba pang serbisyo pampamayanán, ay dapat gamitin upang ipagsanggalang ang mga babaeng nangangailangan ng proteksyon. Ang mga pansamantalang hakbang na kaugnay ng kustodyo upang ipagsanggalang ang isang babae ay dapat gawin lamang kung kinakailangan at malinaw na hiniling ng nasabing

babae at dapat sa lahat ng kasó ay mapangangasiwaan ng mga panghukuman at iba pang kompetenteng awtoridad. Dapat ihinto ang gayong mga hakbang na mapagsanggalang kung labag sa nais ng babaeng sangkot.

RULE 60

Appropriate resources shall be made available to devise suitable alternatives for women offenders in order to combine non-custodial measures with interventions to address the most common problems leading to women's contact with the criminal justice system. These may include therapeutic courses and counselling for victims of domestic violence and sexual abuse; suitable treatment for those with mental disability; and educational and training programs to improve employment prospects. Such programs shall take account of the need to provide care for children and women only services.

TUNTUNIN 60

Dapat maibúkas ang naaangkop na yaman nang makapagbalangkas ng mga naaayong alternatibo para sa mga babaeng nagkasala upang maihalò ang mga hakbang na di-kustodyo sa mga interbensiyong tumutugon sa pinakakaraniwang problema na makapagdudulot ng ugnayan ng mga babae sa kriminal na sistemang hudisyal. Maaaring ibilang dito ang mga terapewítikong kurso at pagpapayo sa mga biktima ng karahasan sa tahanan at pang-aabusong sexual; naaangkop na paggamot sa mga may pinsalang pangkaisipan; at mga pang-edukasyon at pagsasanay na programa upang mapabuti ang paghahanap ng empleo. Dapat isaalang-alang sa gayong mga programa ang paghahatid ng mga serbisyo mangangalaga sa mga bata at babae lámang.

RULE 61

When sentencing women offenders, courts shall have the power to consider mitigating factors such as lack of criminal history and relative non-severity and nature of the criminal conduct, in the light of women's caretaking responsibilities and typical backgrounds.

TUNTUNIN 61

Kapag hahatulan ang mga babaeng nagkasala, ang mga hukuman ay dapat magkaroon ng kapangyarihang isaalang-alang ang mga salik na makapagpapagaan sa kaso, gaya ng kawalan ng kriminal na rekord noon at ang relatibong di-malubha at kalikasan ng nagawang krimen, kung ibabatay sa mga responsabilidad na mangalaga ang mga babae at tipikal na sanligan.

RULE 62

The provision of gender-sensitive, trauma-informed, women-only substance abuse treatment programs in the community and women's access to such treatment shall be improved, for crime prevention as well as for diversion and alternative sentencing purposes.

TUNTUNIN 62

Dapat paunlarin ang mga programa doon sa komunidad hinggil sa pagbibigay ng mga sensitibo-sa-kasarian, maláy-sa-trauma, para-sa-babae lámang na paggamot sa umabuso ng droga, at ang akses ng mga babae sa gayong gamutan, nang maiwasan ang krimen gayundin para sa dibersyon at alternatibong sentensiya ng layunin.

1. POST SENTENCING DISPOSITIONS

MGA DISPOSISYON PAGKARAAN NG SENTENSIYA

RULE 63

Decisions regarding early conditional release (parole) shall favorably take into account women prisoners' caretaking responsibilities, as well as their specific social reintegration needs.

TUNTUNIN 63

Ang mga pasiya hinggil sa maagang kondisyonal na pagpapalayà (*parole*) ay dapat kumiling sa pagsasaalang-alang sa mga responsabilidad na mangalaga [ng mga anak] ang mga babaeng preso, gayundin sa kanilang mga tiyak na pangangailangang pumaloob muli sa lipunan.

2. PREGNANT WOMEN AND WOMEN WITH DEPENDENT CHILDREN

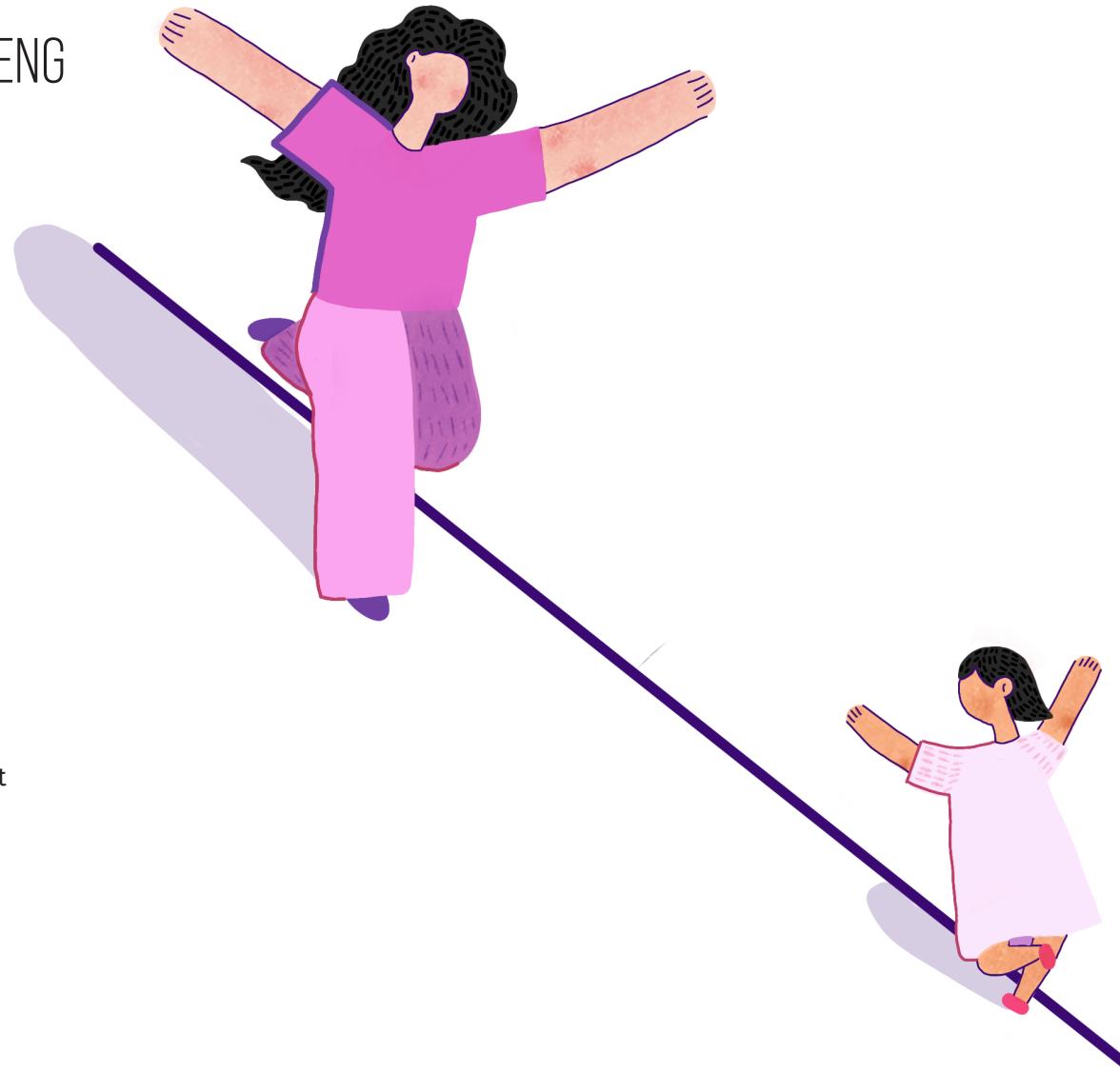
MGA BUNTIS AT MGA BABAENG MAY ALAGANG MGA BATA

RULE 64

Non-custodial sentences for pregnant women and women with dependent children shall be preferred where possible and appropriate, with custodial sentences being considered when the offense is serious or violent or the woman represents a continuing danger, and after taking into account the best interests of the child or children, while ensuring that appropriate provision has been made for the care of such children.

TUNTUNIN 64

Ang mga di-kustodyong sentensiya para sa mga buntis at babaeng may inaalagaang bata ay dapat unahin hangga't maaari at nararapat, na ang mga sentensiya kustodyo ay isinasaalang-alang kapag mabigat ang kasalanan o marahas o ang babae ay kumakatawan sa patuloy na panganib, at matapos isaalang-alang ang pinakamabuting interes ng bata o mga bata, habang tinitiyak na nagawa ang mga naaangkop na maibibigay para sa pangangalaga ng nasabing mga bata.

3. JUVENILE FEMALE OFFENDERS

MGA KABATAANG BABAENG NAGKASALA

RULE 65

Institutionalization of children in conflict with the law shall be avoided to the maximum extent possible. The gender-based vulnerability of juvenile female offenders shall be taken into account in decision-making.

TUNTUNIN 65

Ang institusyonalisasyon ng mga batang dapat humarap sa hukuman dahil sa paratang na nagkasala sila ay dapat iwasan hanggang lubos na posible. Dapat isaalang-alang sa pagpapasiya ang batay sa pangkasariang pagkalantad sa panganib ng mga kabataang babaeng nagkasala.

4. FOREIGN NATIONALS

MGA BANYAGANG MAMAMAYAN

RULE 66

Maximum effort shall be made to ratify the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime to fully implement their provisions so as to provide maximum protection to victims of trafficking in order to avoid secondary victimization of many foreign national women.

TUNTUNIN 66

Dapat gawin ang sukdol na pagsisikap na maratipika ang United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women [Kumbensiyon ng Nagkakaisang mga Bansa laban sa Organisadong Transnasyonal na Krimen at ang Protokol sa Pag-iwas, Pagsupil, at Pagpaparusa sa Pagpupuslit ng mga Tao, Lalo ang mga Babae at Bata], na suplemento sa United Nations Convention against Transnational Organized Crime [Kumbensiyon ng Nagkakaisang mga Bansa laban sa Organisadong Krimeng Transnasyonal] upang ganap na maipatupad ang mga probisyon nito nang makapagbigay ng sukdulang proteksyon sa mga biktimang trapikismo para maiwasan ang segundaryong pambibiktimang maraming banyagang mamamayang babae.

SECTION IV

RESEARCH, PLANNING, EVALUATION, AND PUBLIC AWARENESS- RAISING

PANANALIKSIK,
PAGPAPLANO, PAGTATASA,
AT PAGPAPATAAS NG
KAMALAYAN NG PUBLIKO

1. RESEARCH, PLANNING, AND EVALUATION

PANANALIKSIK, PAGPAPLANO,
AT PAGTASASA

RULE 67

Efforts shall be made to organize and promote comprehensive, result-oriented research on the offenses committed by women, the reasons that trigger women's confrontation with the criminal justice system, the impact of secondary criminalization and imprisonment on women, the characteristics of women offenders, as well as programs designed to reduce reoffending by women, as a basis for effective planning, program development, and policy formulation to respond to the social reintegration needs of women offenders.

TUNTUNIN 67

Dapat gawin ang mga pagsisikap na buoin at itampok ang komprehensibo, batay-sa-resultang pananaliksik hinggil sa mga paglabag na ginawa ng mga babae, ang mga dahilan na nagpapasiklab ng pakikipagtugon ng mga babae sa sistema ng hustiyang pangkrimen, ang epekto ng segundaryong kriminalisasyon at pagkukulong sa mga babae, ang mga katangian ng mga babaeng nagkasala, gayundin ang mga programang ibinalangkas nang mabawasan ang muling paglabag ng mga babae, bilang batayan sa epektibong pagpaplano, pagpapaunlad ng programa, at formularyon ng patakaran nang makatugon sa muling pagpasok sa lipunan ng mga babaeng nagkasala.

RULE 68

Efforts shall be made to organize and promote research on the number of children affected by their mothers' confrontation with the criminal justice system, and imprisonment in particular, and the impact of this on the children, in order to contribute to policy formulation and program development, taking into account the best interests of the children.

TUNTUNIN 68

Dapat sikaping bumuo at itampok ang pananaliksik hinggil sa bilang ng mga anak na apektado ng pakikipagtagis ng kani-kanilang ina sa sistema ng hustisya pangkrimen, at partikular ang pagkukulong, at ang epekto nito sa mga bata, upang makapag-ambag sa pormulasyon ng patakaran at pangkaunlarang programa, nang may pagsasaalang-alang sa pinakamabuting interes ng mga bata.

RULE 69

Efforts shall be made to review, evaluate, and make public periodically the trends, problems and factors associated with offending behavior in women and the effectiveness in responding to the social reintegration needs of women offenders, as well as their children, in order to reduce the stigmatization and negative impact of those women's confrontation with the criminal justice system on them.

TUNTUNIN 69

Dapat gawin ang mga pagsisikap na repasuhin, tasahin, at ilantad sa publiko nang pana-panahon ang mga kalakaran, problema, at salik na kaugnay ng nakasasakit na asal sa mga babae at ang pagiging epektibo sa pagtugon sa mga pangangailangan sa muling pagpasok sa lipunan ng mga babaeng nagkasala, gayundin ng kanilang mga anak, nang mabawasan ang pambahatik at negatibong epekto sa kababaihan ng kanilang pakikipagtagis sa sistema ng hustisya pangkrimen.

2. RAISING PUBLIC AWARENESS, SHARING INFORMATION, AND TRAINING

PAGTATAAS NG KAMALAYAN NG PUBLIKO, PAGBABAHAGI NG IMPORMASYON, AT PAGSASANAY

RULE 70

- 1. The media and the public shall be informed about the reasons that lead to women's entrapment in the criminal justice system and the most effective ways to respond to it, in order to enable women's social reintegration, taking into account the best interests of their children.**
- 2. Publication and dissemination of research and good practice examples shall form comprehensive elements of policies that aim to improve the outcomes and the fairness to women and their children of criminal justice responses to women offenders.**
- 3. The media, the public, and those with professional responsibility in matters concerning women prisoners and offenders shall be provided regularly with factual information about the matters covered in these rules and about their implementation.**
- 4. Training programs on the present rules and the results of research shall be developed and**

implemented for relevant criminal justice officials to raise their awareness and sensitize them to their provisions contained therein.

TUNTUNIN 70

- 1. Dapat ipabatid sa midya at publiko ang hinggil sa mga dahilan na nagtutulak sa pagkasukol ng mga babae sa sistema ng hustiyang pangkrimen at ang mga pinakapektibong paraan sa pagtugon doon, nang maipasok muli sa lipunan ang mga babae, nang may pagsasaalang-alang sa pinakamabuting interes ng kanilang mga anak.**
- 2. Ang paglalathala at pagpapalaganap ng mga halimbawang saliksik at mabuting praktis ang dapat bumuo sa komprehensibong mga elemento ng patakaran na naglalayong paunlarin ang mga resulta at ang pagiging patas sa mga babae at kanilang mga anak ng hustisyang pangkrimeng hinaharap ang mga nagkasalang-babae.**
- 3. Ang midya, ang publiko, at ang mga tao na may propesyonal na responsabilidad sa mga babaeng preso at nagkasala ay dapat bigyan pana-panahon ng tunay na impormasyon hinggil sa mga usapin na sumasaklaw sa naturang mga tuntunin at sa pagsasakatuparan ng mga ito.**
- 4. Ang mga programa sa pagsasanay ukol sa kasalukuyang mga tuntunin at resulta ng pananaliksik ay dapat buoin at ipatupad para sa kaugnay na mga opisyal ng hustisyang pangkrimen nang maiangat ang kanilang kamalayan at maging sensitibo sa mga probisyong nakalahok doon.**

